Teoria poznania - opis przedmiotu

Informacje ogólne

Nazwa przedmiotu	Teoria poznania
Kod przedmiotu	08.1-WH-FP-TP-S16
Wydział	Wydział Humanistyczny
Kierunek	Filozofia
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia z tyt. licencjata
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2016/2017

Informacje o przedmiocie

Semestr	5
Liczba punktów ECTS do zdobycia	3
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	• dr hab. Krzysztof Kilian, prof. UZ

Formy zajęć

Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	30	2	-	-	Zaliczenie
Ćwiczenia	30	2	-	-	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

1. Cele merytoryczne: (a) wprowadzenie do podstawowych zagadnień teorii poznania; (b) przygotowanie studenta do samodzielnych analiz tekstów poświęconych problematyce epistemologicznej. 2. Cel ogólny: umiejętność wymiany poglądów.

Wymagania wstępne

Bez wymagań wstępnych

Zakres tematyczny

Wykład: 1. przedmiot teorii poznania; 2. programy uprawiania teorii poznania; 3. teoria poznania a problem hierarchii wiedzy filozoficznej; 4. spór o źródła poznania (przedmiot sporu i jego uczestnicy); 5. spór o przedmiot poznania i granice wiedzy (realizm a idealizm epistemologiczny; realizm a antyrealizm: metafizyczny, epistemologiczny i semantyczny aspekt sporu); 6. prawda (wielowymiarowość pojęcia prawdy; nośniki prawdy; klasyczna teoria prawdy a teorie nieklasyczne; teorie realistyczne a teorie antyrealistyczne; relatywizm i absolutyzm w teorii prawdy); 7. spór o uniwersalia (istota sporu i uczestnicy).

Ćwiczenia: 1. przekonania i ich własności (ideały epistemiczne, przekonania racjonalne i irracjonalne, wiedza aprioryczna i aposterioryczna); 1.1. uzasadnianie epistemiczne; 2. percepcja (dane zmysłowe, uteoretyzowanie obserwacji); 3. wiedza I (pewność, indukcja, prawdopodobieństwo, fallibilizm); 4. wiedza II (wiarygodność, wiedza jako uzasadnione przekonanie, wiedza milcząca, wnioskowanie do najlepszego wyjaśnienia); 5. relatywizm i niewspółmierność (relatywizm, sceptycyzm, nihilizm, anty-antyrelatywizm, płaszczyzny niewspółmierności, niewspółmierność a nieprzekładalność).

Metody kształcenia

Wykład: W zależności od potrzeb stosowane będą przede wszystkim trzy formy wykładu: informacyjny, konwersatoryjny i syntetyczny. Ten pierwszy zapoznawał będzie słuchaczy z odpowiednimi partiami materiału. Ten drugi aktywizował będzie słuchaczy w toku wykładu, słuchacze zachęcani będą do krótkiej dyskusji i zadawania pytań, zwłaszcza w sytuacjach, gdy jakieś partie omawianego materiału wydawać się im będą niezrozumiałe. Ten trzeci podsumowywał będzie omówiony materiał i ułatwiał zapamiętywanie najważniejszych kwestii omawianych w trakcie wykładu.

Ćwiczenia: Główny nacisk położony jest na metody integrujące wiedzę i umiejętności z różnych dziedzin oraz na metody kształcące umiejętność wymiany poglądów. Z tych drugich eksploatowane będą przede wszystkim: dyskusje prowadzone tokiem parlamentarnym i dialogowym. Z tych pierwszych: projekt pod postacią prezentacji multimedialnej. Projekt, w którym osoby go realizujące przyjmują role ekspertów, jest wprowadzeniem do dyskusji parlamentarnych i dialogowych.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągania efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Student zna podstawową terminologię epistemologiczną w języku polskim – potrafi definiować podstawowe pojęcia teorii poznania	• KF1_W02	• aktywność w trakcie zajęć • obserwacja i ocena aktywności na zajęciach • projekt	• Wykład • Ćwiczenia

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Ma uporządkowaną znajomość i zrozumienie głównych problemów teorii poznania – potrafi je opisać i wskazać sposoby ich rozwiązywania.	• KF1_W04	• dyskusja • obserwacja i ocena aktywności na zajęciach • przygotowanie projektu	• Wykład • Ćwiczenia
Zna i rozumie argumenty wybranych autorów na podstawie samodzielnej lektury ich pism – potrafi zrekonstruować używane przez nich założenia, tezy i argumenty.	• KF1_U05	• dyskusja • egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne • przygotowanie projektu	• Wykład • Ćwiczenia
Efektywnie organizuje własną pracę i krytycznie ocenia jej stopień zaawansowania – potrafi zaplanować poszczególne kroki w realizacji zamierzonego celu i ocenić stopień ich zrealizowania	• KF1_K04	• aktywność w trakcie zajęć • przygotowanie projektu	• Wykład • Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

(1) wykonanie projektu (ocena), (2) aktywny udział w dyskusji na każdych zajęciach (ocena), (3) ustne kolokwium (ocena). Ocena końcowa: średnia z (1)-(3).

Literatura podstawowa

1. Kazimierz Ajdukiewicz, **Zagadnienia i kierunki filozofii**, Czytelnik, Warszawa 1983 (lub wydania nowsze),
2. Roderick M. Chisholm, **Teoria poznania**, tłum. R. Ziemińska, Instytut Wydawniczy Daimonion, Lublin 1994,
3. Adam Chmielewski, **Niewspółmierność, nieprzekładalność, konflikt. Relatywizm we współczesnej filozofii analitycznej**, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1997,
4. Józef Dębowski, *Fundamentalizm epistemologiczny i jego uzasadnienie*, w: Marek Szulakiewicz i Zbigniew Karpus (red.), **Fundamentalizm i kultury**, Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2005, s. 129-142,
5. Idem, **Prawda i warunki jej możliwości**, Instytut Filozofii UWM, Olsztyn 2010,
6. Marek Hetmański, *Epistemologia jako filozoficzna refleksja nad poznaniem i wiedzą*, „Etiudafilozoficzna. Wirtualne czasopismo filozoficzne" http://www.etiudafilozoficzna.pl/Tematy/epi/epistemologia.html#_ftnref32
7. Kazimierz Jodkowski, **Teza o niewspółmierności w ujęciu Thomasa S. Kuhna i Paula K. Feyerabenda**, „Realizm. Racjonalność. Relatywizm" t. 1, Wydawnictwo UMCS, Lublin 1984,
8. Adam Morton, **Przewodnik po teorii poznania**, przekł. Tadeusz Baszniak, Wydawnictwo Spacja, Warszawa 2002,
9. Stanisław Judycki, *Idealizm i antyrealizm*, w: Urszula Żegleń (red.), **Pragmatyzm i filozofia Hilarego Putnama**, Wydawnictwo UMK, Toruń 2001, s. 117-128, http://www.wnsts.strony.univ.gda.pl/filozofia/pracownicy/judycki/doc/Idealizm i antyrealizm.pdf ,
10. Idem, *O klasycznym pojęciu prawdy*, „Roczniki Filozoficzne"2009, tom XLIX z. 1, s. 25-62, http://www.kul.pl/files/108/O klasycznym pojeciu prawdy.pdf
11. Idem, **Realizm i idealizm**, http://www.kul.pl/files/57/wydzial/judycki/Realizm_i_idealizm.pdf
12. Idem, *Twardy problem realizmu metafizycznego i współczesny antyrealizm*, „Roczniki Filozoficzne" 2009, tom LVII, z. 1, s. 49-74, http://www.kul.pl/files/57/roczniki_filozoficzne/2009_57_1/049_judycki.pdf ,
13. Idem, *Wiedza a priori – struktura problemu*, „Roczniki Filozoficzne" 1998/1999, tom XLVI/XLVII, s. 6-66, http://www.wnsts.strony.univ.gda.pl/filozofia/pracownicy/judycki/doc/Wiedza a priori.pdf ,
14. Jan Woleński, **Epistemologia poznanie prawda wiedza realizm**, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007,
15. Idem, *Metateoretyczne problemy epistemologii*, „Diametros" 2005, Nr 6, s. 70-93,
16. Andrzej L. Zachariasz, **Poznanie teoretyczne. Jego konstytucja i status**, Wydawnictwo UMCS, Lublin 1990,

Literatura uzupełniająca

1. Alfred J. Ayer, **Filozofia w XX wieku**, przekł. Tadeusz Baszniak, PWN, Warszawa 1997,
2. Józef Dębowski, **Bezpośredniość poznania. Spory — dyskusje — wyniki**, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2000, s. 336,
3. Idem, *Pytanie o prawdę. Między odkrywaniem prawdy a jej kreowaniem*, w: idem (red.) **Prawdy o prawdzie. Lubelskie odczyty filozoficzne. Zbiór czwarty**, Wydawnictwo UMCS, Lublin 1994, s. 9-13.
4. Clifford Geertz, *Anty anty-relatywizm*, przekł. Joanna Minksztym, w: Michał Buchowski (red.), **Amerykańska antropologia postmodernistyczna**, Wydawnictwo Instytutu Kultury 1999, s. 38-63,
5. Marek Hetmański (red.), **Epistemologia współcześnie**, Universitas, Kraków 2008,
6. Kazimierz Jodkowski, **Wspólnoty uczonych, paradygmaty i rewolucje naukowe**, „Realizm. Racjonalność. Relatywizm" t. 22, Wydawnictwo UMCS, Lublin 1990,
7. Stanisław Judycki, *Argumenty na rzecz antyrealizmu globalnego*, „Studia Philosophica Wratislaviensia" 2010, tom 2, s. 13-28, http://www.wnsts.strony.univ.gda.pl/filozofia/pracownicy/judycki/doc/Argumenty na rzecz antyrealizmu.pdf ,
8. Idem, *O klasycznym pojęciu prawdy*, „Roczniki Filozoficzne"2009, tom XLIX z. 1, s. 25-62, http://www.kul.pl/files/108/O klasycznym pojeciu prawdy.pdf ,
9. Idem, *Wiedza a posteriori i a priori*, w: Renata Ziemińska (red.) **Przewodnik po epistemologii**, Wydawnictwo WAM, Kraków 2011, http://www.kul.pl/files/57/wydzial/judycki/wiedza.pdf ,
10. Idem, **Realizm i idealizm**, http://www.kul.pl/files/57/wydzial/judycki/Realizm_i_idealizm.pdf ,
11. Idem, *Wiedza a priori – struktura problemu*, „Roczniki Filozoficzne" 1998/1999, tom XLVI/XLVII, s. 6-66, http://www.wnsts.strony.univ.gda.pl/filozofia/pracownicy/judycki/doc/Wiedza a priori.pdf ,
12. Henryk Kiereś, *Teoria poznania,* **Powszechna Encyklopedia Filozofii,** http://www.ptta.pl/pef/pdf/t/teoria_poznania.pdf ,
13. Andrzej Maryniarczyk, *Prawda*, w: **Powszechna Encyklopedia Filozofii**, http://www.ptta.pl/pef/pdf/p/prawda.pdf
14. Jan Woleński, **Epistemologia. Tom I. Zarys historyczny i problemy metateoretyczne**, AUREUS, Kraków 2000,
15. Idem, **Epistemologia. Tom II. Wiedza i poznanie**, Aureus, Kraków 2001,
16. Idem, **Epistemologia. Tom III. Prawda i realizm**, Aureus, Kraków 2003.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr hab. Jacek Uglik, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 13-10-2016 17:47)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ